

EERSTE HULP BIJ DRANK EN DRUGSONGEVALLEN

Spelinstructie

Wat hoort bij welk middel?

Interactief leerspel over alcohol- en drugsincidenten

Invulschema
Wat hoort bij welk middel?
Noteer bij ieder middel zes kaartnummers. Kies ook het minst specifieke kaartje en licht je keuze toe.

Middel	Zes kaartnummers	Welk kaartje is het minst specifiek? Waarom?
Alcohol	☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐	
GHB	☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐	
Ketamine	☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐	
Amfetamine	☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐	
Ecstasy/XTC	☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐	
Cannabis	☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐	
LSD	☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐	
Paddo's	☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐	
Cocaïne	☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐	

54 kaarten • 9 middelen • 2 spelvarianten

Spelinstructie voor instructeurs

Wat hoort bij welk middel?

Doel van het spel

Met deze werkvorm leren deelnemers kenmerken, effecten, risico's en praktijksituaties rondom alcohol en drugs herkennen en van elkaar onderscheiden. Het spel stimuleert deelnemers om niet alleen een middel te noemen, maar vooral om hun keuze inhoudelijk te onderbouwen.

De kaartenset bestaat uit 54 kaarten. De kaarten horen bij negen middelen:

- Alcohol
- GHB
- Ketamine
- Amfetamine
- Ecstasy/XTC
- Cannabis
- LSD
- Paddo's
- Cocaïne

Bij ieder middel horen zes kaarten.

Benodigheden

- De 54 genummerde EHBDD-kaarten
- Eén invulschema per persoon/groep
- Pennen
- De antwoordentabel voor de instructeur
- Eventueel negen kaartjes met daarop de namen van de middelen. Je kan ook de middelen uit de drugsdemokoffer hiervoor gebruiken.

Vorbereiding

1. Schud de 54 kaarten.
2. Verdeel de deelnemers in groepjes van drie tot vijf personen of behandel plenair.
3. Geef ieder groepje een invulschema en een pen.
4. Leg de negen middelen zichtbaar op tafel of laat deelnemers de middelen zelf op het invulschema terugvinden.
5. Houd de antwoordentabel buiten het zicht van de deelnemers.

Variant 1 – Wat hoort bij wat?

Doel

De deelnemers koppelen alle 54 kaarten aan het middel dat volgens hen het beste bij de omschrijving of praktijksituatie past.

Speelduur

Ongeveer 25 tot 35 minuten:

- 15 tot 20 minuten voor het indelen
- 10 tot 15 minuten voor de nabespreking

Uitvoering

1. Geef ieder groepje een complete set van 54 kaarten.
2. Laat de deelnemers de kaarten lezen, bespreken en verdelen over de negen middelen.
3. Bij ieder middel moeten uiteindelijk precies zes kaarten liggen.
4. De deelnemers schrijven de zes kaartnummers per middel op het invulschema.
5. Bij iedere keuze moeten deelnemers kunnen uitleggen welke informatie op de kaart richtinggevend was.
6. Wanneer alle groepjes klaar zijn, bespreekt de instructeur de antwoorden aan de hand van de antwoordentabel.

Vragen voor de nabespreking

Gebruik tijdens de bespreking bijvoorbeeld de volgende vragen:

- Welk woord of kenmerk gaf voor jullie de doorslag?
- Welke kaart vonden jullie het gemakkelijkst?
- Over welke kaart ontstond de meeste discussie?
- Bij welk ander middel had deze kaart ook kunnen passen?
- Welke informatie ontbreekt om met meer zekerheid een conclusie te trekken?
- Welke risico's voor de hulpverlening worden op deze kaart beschreven?
- Wat zou je bij een echte zorgvrager willen uitvragen of observeren?

Rol van de instructeur

Geef niet direct aan of een antwoord goed of fout is. Vraag eerst door op de redenering van de deelnemers. Het belangrijkste leerdoel is dat deelnemers kenmerken leren wegen en begrijpen dat één zichtbaar kenmerk zelden voldoende is om een gebruikt middel vast te stellen.

Benadruk dat een hulpverlener in de praktijk geen diagnose stelt op basis van één waarneming. De toestand van de zorgvrager en de noodzakelijke hulpverlening staan altijd centraal.

Variant 2 – De twijfelkaart

Doel

De deelnemers onderzoeken welke kaarten minder specifiek zijn en leren omgaan met overlap tussen verschillende middelen.

Speelduur

Ongeveer 30 tot 45 minuten:

- 15 tot 20 minuten voor het indelen
- 10 minuten voor het uitwisselen van twijfelkaarten
- 10 tot 15 minuten voor de gezamenlijke bespreking

Uitvoering

1. Laat ieder groepje de 54 kaarten over de negen middelen verdelen.
2. Bij ieder middel moeten zes kaarten worden geplaatst.
3. De deelnemers noteren de kaartnummers op het invulschema.
4. Vervolgens kiest ieder groepje bij minimaal drie middelen één kaart waarover twijfel bestaat.
5. De deelnemers noteren welke kaart volgens hen het minst specifiek is en waarom.
6. Ieder groepje wisselt één twijfelkaart uit met een ander groepje.
7. Het ontvangende groepje bespreekt de kaart zonder te horen bij welk middel het eerste groepje de kaart had geplaatst.
8. Daarna beantwoordt het groepje de volgende vragen:
 1. Bij welk middel zouden wij deze kaart plaatsen?
 2. Welke informatie op de kaart ondersteunt deze keuze?
 3. Bij welk ander middel zou de kaart ook kunnen passen?
 4. Welke informatie ontbreekt om onderscheid te kunnen maken?
 5. Welke onjuiste aanname zou een hulpverlener hierdoor kunnen doen?
9. Beide groepjes vergelijken vervolgens hun keuzes en argumenten.
10. De instructeur bespreekt de twijfelkaarten plenair.

Extra spelregel

Een groep krijgt niet alleen waardering voor het juiste middel, maar ook voor een sterke en logisch opgebouwde onderbouwing. Een antwoord als “we weten het niet zeker” is waardevol wanneer deelnemers duidelijk kunnen uitleggen:

- waar de twijfel vandaan komt;
- welke kenmerken bij meerdere middelen passen;
- welke aanvullende informatie nodig is;
- waarom te snel conclusies trekken risico's oplevert.

Verdiepende vragen

- Gaat het op deze kaart om een gewenst effect, een bijwerking, een risico of een complicatie?
- Is het beschreven kenmerk acuut zichtbaar of ontstaat het vooral bij regelmatig gebruik?
- Kan dit beeld ook door een combinatie van middelen worden veroorzaakt?
- Welke invloed kunnen dosering, ervaring, omgeving en lichamelijke conditie hebben?
- Welke observaties zijn belangrijker dan het vaststellen van het gebruikte middel?
- Wanneer moet een hulpverlener opschalen of medische hulp inschakelen?

Afronding

Sluit het spel af met de volgende kernboodschap:

Het gedrag of de toestand van een zorgvrager is niet altijd aan één specifiek middel te koppelen. Verschillende middelen kunnen vergelijkbare kenmerken veroorzaken en combinaties maken het beeld nog minder voorspelbaar. Vraag waar mogelijk uit wat iemand heeft gebruikt, blijf observeren, handel volgens de toestand van de zorgvrager en schakel bij twijfel tijdig professionele hulp in.

De antwoordentabel geeft aan bij welk middel de kaart binnen deze oefening is ingedeeld. In een echte situatie mogen de kaarten nooit worden gebruikt als diagnostisch hulpmiddel.

**Kennis, herkenning en praktisch
handelen bij alcohol- en drugsincidenten.**

Advies | Training | Workshops | Voorlichtingsmateriaal

ehbdd.nl | info@ehbdd.nl

Antwoordentabel

Wat hoort bij welk middel?

De zes bijbehorende kaartjes per middel.

Middel	Zes bijbehorende kaartjes
Alcohol	3 – 11 – 19 – 25 – 33 – 41
GHB	6 – 16 – 22 – 26 – 34 – 42
Ketamine	2 – 9 – 18 – 27 – 35 – 43
Amfetamine	4 – 10 – 21 – 28 – 36 – 44
Ecstasy/XTC	1 – 13 – 17 – 29 – 37 – 45
Cannabis	7 – 14 – 24 – 30 – 38 – 46
LSD	5 – 15 – 23 – 31 – 39 – 47
Paddo's	8 – 12 – 20 – 32 – 40 – 48
Cocaïne	49 – 50 – 51 – 52 – 53 – 54

EHBDD • Expertisecentrum voor alcohol- en drugsincidenten

Advies | Training | Workshops | Voorlichtingsmateriaal

ehbdd.nl | info@ehbdd.nl

Invulschema

Wat hoort bij welk middel?

Noteer bij ieder middel zes kaartnummers. Kies ook het minst specifieke kaartje en licht je keuze toe.

Middel	Zes kaartnummers	Welk kaartje is het minst specifiek? Waarom?
Alcohol	☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐	____
GHB	☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐	____
Ketamine	☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐	____
Amfetamine	☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐	____
Ecstasy/XTC	☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐	____
Cannabis	☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐	____
LSD	☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐	____
Paddo's	☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐	____
Cocaïne	☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐	____

EHBDD • Expertisecentrum voor alcohol- en drugsincidenten

Advies | Training | Workshops | Voorlichtingsmateriaal

ehbdd.nl | info@ehbdd.nl